

Elisabeth Arnold (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører på området ikke kan være til stede i salen for øjeblikket, skal jeg kort på Det Radikale Venstres vegne udtale, at det foreliggende lovforslag får Det Radikale Venstres støtte. Vi synes, det er i orden, at man prøver at anlægge alle civile sager ved byretterne, og alligevel gives der en mulighed for at kunne starte ved landsretterne, hvis sagen er principiel, har en særlig betydning, eller hvis værdien er over 500.000 kr. Meningen er naturligvis at få aflastet landsretterne og få afgjort flere sager i byretterne. Effekten skulle gerne vise sig ved nedsat behandlingstid og ved en mindre sagspukkel.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af en indstilling fra et enigt Retsplejeråd, og Det Radikale Venstre støtter som sagt forslaget.

Nør Christensen (CD):

En mindretalsregering er ikke bedre, end oppositionen, som har flertal, tolererer det. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for, at mindretalsregeringen fortsat kan have det rart.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti tilslutter sig dette udmærkede lovforslag og skal gøre sit til, at det kommer hurtigt igennem.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg takker for den tilslutning, som lovforslaget har fået. Det tyder heldigvis på, at det kan få en hurtig og let gang igennem Tinget. Jeg skal tilsige min bistand til, at gangen bliver så hurtig og så let som muligt. Jeg tror, at de problemer, der blev rejst, og de spørgsmål, det blev nævnt der kunne være grund til at tage op i udvalget, vil kunne belyse forholdsvis let og uden den store forsinkelse.

Jeg vil sige til fru Lissa Mathiasen, at naturligvis er regeringen også optaget af, at dette forslag ikke skal begrænse eller svække retssikkerheden. Jeg mener, at den henvisningsregel, som jeg var glad for at hr. Leif Hermann kaldte betryggende, i høj grad er med til at sikre, at det heller ikke sker ved denne omlægning.

Det økonomiske bliver der også lejlighed til at drøfte i udvalget, men jeg vil dog gøre opmærksom på, at for Københavns Byrets vedkommende, hvor de fleste af landsretssagerne må forventes at gå hen – ca. en fjerdedel regner

man med – er der tænkt og foreslået en udvidelse af ressourcerne, og sammenholdt med den begrænsning, der må ventes ved landsretterne, tror jeg, at de forudsætninger, der er opstillet i lovforslaget, vil kunne holde, men det vil vi få lejlighed til at drøfte i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 170:

Forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter. (Nedbringelse af sagsantallet og forhøjelse af afgiftssatser).

Af justitsministeren (H. P. Clausen).
(Fremsat 12/1 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Lissa Mathiasen (S):**

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det har til formål at regulere retsafgifterne, således at de holder trit med prisudviklingen. Endvidere skal det ses som et led i regeringens ønske om forenkling, ligesom det skal tilskynde parterne i en sag til på et så tidligt tidspunkt som overhovedet muligt at få en sag forliget.

Det er tre ønsker, som vi langt hen ad vejen er enige med ministeren i. Det er formål, som er fornuftige. Det er rimeligt, at retsafgifterne bliver reguleret, således at de følger den almindelige pris- og lønudvikling, og ingen kan vel være imod, at der sker forenklinger, hvor det er muligt, tværtimod, ej heller imod, at parterne, hvis der er mulighed for det, afgør en sag ved forlig. Så langt kan vi være enige.

[Lissa Mathiasen]

Men når det er sagt, vil jeg spørge, hvorfor der oven i den almindelige prisregulering af retsafgifterne skal pålægges et ekstra gebyr. Det er ikke blot brugerbetaling for en serviceydelse, men betaling for ydelser til andre formål, som disse – skal vi sige – tilfældige personer bliver pålagt. Interessant kunne det være at høre, hvad det anslåede provenu på over 100 mio. kr. egentlig skal bruges til. Hvad skal de penge, som her foreslås opkrævet, bruges til? Skal de anvendes til helt andre formål, eller hvad er ideen med det? Ydermere synes jeg, det er interessant, når man i den skriftlige fremsættelse læser, at det ikke først og fremmest er formålet med lovforslaget at øge statens indtægter. Jeg er meget interesseret i at høre, hvad ministeren har af svar på det. Vi kan i hvert fald ikke støtte den form for aktivitet. Det er ikke blot en for smart måde at finde penge på, synes vi, men også en for os at se ganske uacceptabel form.

Det samme gælder ønsket om forenkling. Kunne man ikke mobilisere lidt mere opfindsomhed end blot mene, at man i kraft af højere gebyrer har mulighed for at forenkling? Jeg tror, der er mange muligheder. Vi vil godt hjælpe til, hvis der er behov for det.

Så er der spørgsmålet om at få parterne til hurtigere at tage stilling til et muligt forlig i en sag. Det tror jeg heller ikke nødvendigvis bør løses – tværtimod vil jeg sige – ved at forhøje gebyrerne. Jeg har svært ved at se, at det at forhøje gebyrerne i sig selv skulle give de nødvendige forenklinger og løsninger, som der her er foreslået.

Kort og godt, hr. minister, vi synes ikke, det duer.

Socialdemokratiet kan ikke medvirke til at gennemføre forslaget, som det foreligger her.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg synes jo, det er et udmærket lovforslag, som justitsministeren har fremsat, og jeg har svært ved at forstå de indvendinger mod lovforslaget, som jeg lige har hørt fra Socialdemokratiets side.

For det første synes jeg, det er rimeligt, at man foretager en ajourføring af nogle retsafgifter, som ikke er blevet ændret siden 1984. Enkelte er ikke blevet ændret siden 1981. Jeg synes også, det er meget rimeligt, at man forhøjer grundafgiften i borgerlige sager fra 300 kr. til 800 kr., og jeg synes, at det må ses i sammen-

hæng med det lovforslag, som vi fik vedtaget i Folketinget i juni måned 1988 om forhøjelse af grænserne for fri proces.

Endelig synes jeg også, at den nye afgift, som skal falde ved anmodning om berømmelse af en sag til domsforhandling, indebærer noget rigtigt og er helt i overensstemmelse med de overvejelser, regeringen har om afbureaukratisering og forenkling af sagsbehandling i den offentlige sektor. Vi ved, at mange sager bliver forligt og ofte i sidste øjeblik, hvorved retterne ikke får mulighed for at kunne beramme andre sager. Jeg synes egentlig, at det kunne være rimeligt, at man havde en sådan afgift for at tilskynde folk til på et tidligt tidspunkt at tage stilling til, om de ønsker at forlige en sag.

Jeg tror faktisk, at det kan spille en psykologisk rolle, selv om jeg ikke ved, om jeg måske skulle forstå fru Lissa Mathiasen sådan, at hvis justitsministeren kom med et ændringsforslag om, at denne afgift skulle være endnu større, ville det i større omfang kunne medvirke til, at folk ønskede at indgå forlig, eller om det var afgiftens størrelse, der var for lille for Socialdemokratiet. Jeg ved ikke, om man kunne lokke justitsministeren til at komme med et sådant ændringsforslag.

Jeg tror, der kan ligge noget psykologisk i det, og jeg mener, at det er et godt forslag. Jeg mener også, det principielt er rigtigt, at vi siger, at hvis offentlige myndigheder ønsker at forbruge offentlige ydelser – og det er retssystemet altså også – må offentlige myndigheder også betale. Så på min gruppes vegne kan jeg tilslutte mig lovforslaget og sige, at vi selvfølgelig vil arbejde for, at det kan få en positiv behandling i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er fru Grethe Fenger Møllers udtalelser, der giver mig anledning til en kort bemærkning.

Jeg synes, det er en stor flothed at sige, at det blot drejer sig om en ajourføring. Enten må det være udtryk for, at fru Grethe Fenger Møller ikke har læst lovforslaget, eller også må det være udtryk for, at fru Grethe Fenger Møller ikke ønsker at oplyse det, der ligger i forslaget. Der står faktisk, at man forventer, at det vil give et merprovenu til staten anslået til 130 mio. kr.

[Lissa Mathiasen]

Jeg sagde netop i min ordførertale, at der kunne være fornuft i at tale om en almindelig pris- og lønudvikling og foretage en regulering, men kun i takt med den almindelige pris- og lønudvikling, ikke noget med en ekstra indtægt til staten. Jeg må indrømme, fru Grethe Fenger Møller, at jeg har meget svært ved at se det psykologiske i, at disse tilfældige mennesker, fordi de af den ene eller den anden grund har behov for en ydelse af den ene eller den anden karakter, skal betale de 130 mio. kr.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Lovforslaget indeholder som sagt forskellige elementer, og det ene element er altså, at man forhøjer grundafgifterne, fordi de ikke har været forhøjet eller pristalsreguleret siden 1984, og det synes jeg som sagt er rigtigt. Det er også en måde, hvorpå vi kan undgå mange småsager. Det er både et spørgsmål om ajourføring og et spørgsmål om forenkling, ikke for at afskære folk fra at føre retssager, men for at undgå, at man får småsager for retten, og om at sikre, at i det omfang, der er mulighed for det, søger folk at indgå et forlig. Hvis vi bruger systemet til telefoniske forespørgsler, synes vi også, at det kan være rimeligt, at man betaler for den service fra det offentlige.

Selv om dette lovforslag også vil indbringe et provenu, er der i forhold til det samlede finanslovstal og det samlede budget fra Justitsministeriet jo ikke tale om noget kæmpemæssigt provenu. Det synes jeg ikke man kan sige.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

I bemærkningerne til lovforslaget står:

»Den foreslåede forhøjelse er ikke blot en prisregulering...«, og så omtales spørgsmålet om den forventede indkomst, det vil give staten.

Må jeg på den baggrund forstå fru Grethe Fenger Møller således, at de bemærkninger, der her er faldet, betyder, at der kun er givet tilslutning til den almindelige pris- og lønregulering af afgifterne?

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

For at gøre det helt klart over for fru Lissa

Mathiasen, vil jeg understrege, at jeg ikke troede, det var nødvendigt at skulle sige, at jeg har læst lovforslaget. Jeg har også læst bemærkningerne. Hvis fru Lissa Mathiasen havde hørt efter, hvad jeg sagde, havde hun hørt, at jeg på mit partis vegne kunne støtte lovforslaget og ville arbejde for, at det bliver vedtaget.

Hvis man læser de almindelige bemærkninger til lovforslaget, så står der:

»Formålet med lovforslaget er dobbelt. Dels tilsigtes en regulering af det provenu, der opnås ved retsafgiftsloven. Dels er forslaget led i regeringens ønske om afbureaukratisering og forenkling af sagsbehandlingen i den offentlige sektor.«

Det er begge disse elementer, jeg har givet tilslutning til.

Leif Hermann (SF):

Jeg skal begynde dér, hvor fru Grethe Fenger Møller slap, nemlig ved formålet med lovforslaget.

Se, man har det sådan i denne her regering, at man altid skal have et par formål for at gøre tingene stuerene, og det ene er at regulere. Det kan man så tage stilling til og sige, om man vil give dem den regulering eller man ikke vil give dem den.

Det andet er, at i disse afbureaukratiserings- og forenklingstider skal alt gå ind under overskriften afbureaukratisering og forenkling, selv banale forhøjelser af retsafgifterne, fordi man skal bruge de penge, man mistede i forbindelse med et finanslovforlig, som der var nogle der indgik sammen med os andre. Det er såmænd begrundelsen for dette lovforslag. Så kunne man være ærlig nok til at sige, at det er det, det handler om, og så kan man tage stilling til det.

I Socialistisk Folkeparti har vi ikke noget imod, at der foretages prisregulering af de takster, som det offentlige opkræver. Men vi har noget imod, at man nu pludselig i den hellige forenkling og regelsanerings og afbureaukratiserings navn sætter prisen for at anlægge sag op fra 300 til 800 kr., og når det så ikke er nok, finder man på noget så ejendommeligt som at lave en midtvejstakst for at få lov til at få berammet en domsforhandling. Nu er det således, at i byretterne skal retten mægle forlig, og dommeren vil i forbindelse med sin forligsmelding kunne tilkendegive, hvad en eventuel dom bliver, hvis sagen er klar nok.

[Leif Hermann]

Jeg tror så meget på den danske advokatstand, at den ved, hvordan den skal rådgive sine klienter i den situation og sige: Ved du hvad, der er ingen grund til at trække den længere. Vi kan lige så godt gøre det, som dommeren siger, for ellers får vi bare en dom. Den almindelige danske borger er formentlig så fornuftig, at han lytter til den almindelige danske fornuftige sagfører, han for tilfældet har taget med.

Det vil sige, at hvis forligsmæglingen fungerer, som den skal, bliver der ingen domsforhandling. Hvis det er således, at forligsmæglingen ikke fungerer, som den egentlig skulle, så er det måske, fordi der er behov for en dom, og så er det, der foreslås her, ren domsbeskatning. Det vil vi ikke være med til, men vi vil gerne være med til en prisregulering af den afgift, der betales i forbindelse med indleveringen af stævningen.

Det andet spørgsmål, som lovforslaget tager op, er en ajourføring af en lang række af de øvrige retsafgifter, og det har vi ikke noget imod.

Så har man som i så mange andre situationer fundet på, at statsinstitutioner nu også skal betale afgift til staten på linje med, hvad private skal. Hvori forenklingen og afbureaukratiseringen ligger i det forslag, synes jeg det er ganske vanskeligt at finde ud af. Tværtimod, hvis man gør nettoresultatet op, skal der ske flere omposteringer inden for den offentlige sektor. Hvorvidt det er afbureaukratiserende og forenkende, skal jeg overlade til andre at vurdere. Jeg tror det ikke selv.

Endelig er det således, at ifølge forslaget skal der opkræves gebyrer for telefoniske tingbogsoplysninger. Da jeg læste det, tænkte jeg: Hvordan vil man egentlig lave det, hvis man skulle forenkle det? Man kan se, at man har haft sine vanskeligheder ved at forklare det, for man forestiller sig, at man skal opkræve det på samme måde, som man opkræver den almindelige telefonregning.

Jeg kan udmærket forestille mig et ganske intet samarbejde mellem telefonselskaberne og tinglysningskontorerne med kontrol af, om gebyropkrævningerne er rigtige på den ene og på den anden facon. Mon ikke det, der ville komme ind her – de 40 mio. kr., man skønner – i betydeligt omfang ville blive spist op af administrationsomkostninger hos henholdsvis tinglysningskontorerne og telefonselskaberne?

Vil dette så betyde, at man får reduceret sagsmængden, hvilket også ligger i forslaget? Det er jeg slet ikke sikker på. Hvis man forventer det, må man i hvert fald gøre det, at man siger, hvor folk skal gå hen og få deres ret, hvis der opstår tvistigheder. Og dér skal jeg henvise til, hvad jeg sagde under de principielle bemærkninger som afslutning på min ordførertale ved det foregående lovforslag.

Men jeg kan forstå, at det haster for regeringen, og vi har såmænd ikke noget imod – på baggrund af den forholdsvis faste holdning, jeg her har tilkendegivet over for lovforslaget – at gøre det hurtigt færdigt i udvalget.

Niels Anker Kofoed (V):

Vedrørende dette lovforslag kan jeg sige, at jeg er glad for, at der står i fremsættelsen, at det ikke først og fremmest har til formål at øge statens indtægter, og vi kan tilslutte os, at man forhøjer de afgifter og gebyrer, som ikke har været forhøjet siden 1981 og 1984. Det synes vi er rimeligt.

Det nye i dette lovforslag er, om den rationalisering, som man håber vil finde sted ved disse afgiftsforhøjelser, også vil ske, men det kan kun fremtiden vise. Jeg synes, argumentationen for at forhøje gebyrerne for dermed at tilskynde til et forlig, inden man belaster domstolene, lyder forholdsvis fornuftig. Det synes jeg foreløbig vi kan gå ind for.

Det næste interessante er, at man skal betale gebyrer, når man ringer om tingbogsoplysninger. Det er vel også rimeligt, når man belaster et system, at også det offentlige må tage den omkostning på sig.

I det hele taget må man stille det spørgsmål, som hr. Leif Hermann gjorde, om hvordan man laver en effektiv og rationel opkrævningsform. Det synes jeg bl.a. er en af de ting, vi kan se på i udvalget. Principielt synes jeg, der ligger megen fornuft i dette lovforslag, og vi tilsiger vores velvillige behandling af det.

Jane Oksen (FP):

Det lyder smukt og udmærket, at man i dette lovforslag fremhæver, at det skulle være et led i regeringens afbureaukratiserings- og forenklingsplaner, men mindre sympatisk bliver forslaget, når man ser, at det drejer sig om en afgiftsforhøjelse. En camoufleret skatteforhøjelse vil vi kalde det i Fremskridtspartiet. Man for-

[Jane Oksen]

højer en lang række afgifter betydeligt med den undskyldning, at det vil medføre, at sagerne bliver hurtigere afgjort – eventuelt at der bliver indgået et forlig.

Så er der bagatelsagerne, som man overhovedet ikke mener vil blive rejst, hvis dette forslag vedtages. Nu kan bagatelsager godt være store sager for de enkelte mennesker, og når man forhøjer grundafgiften i borgerlige sager fra 300 kr. til 800 kr., er det en væsentlig forhøjelse og en stor belastning for de mennesker, der rejser sagerne.

Vi har i Fremskridtspartiet ikke noget imod brugerbetaling, som jeg vil kalde dette, men vi mener altså, at hvis man indfører den slags høje gebyrer, må der ske besparelser på andre områder, og det kan vi ikke se er hensigten med dette forslag. Det skulle give staten merindtægter på 130 mio. kr. Der er ikke sket forhøjelser siden 1981, og forhøjelsen kompenseres delvis ved, at grænsen for sagsværdien forhøjes til det dobbelte.

Alt dette lyder udmærket, men skal Fremskridtspartiet støtte et forslag om endnu en afgiftsforhøjelse, må vi have et eller andet til gengæld. Pengene må bruges på en fornuftig måde, enten til skattelettelser eller måske fjernelse af nogle andre gebyrer, som er mere urimelige. Alt dette vil vi gerne se på i udvalget.

Tingbogsoplysninger skal nu betales, hvis de indhentes via telefonen, og det er rimeligt, at der er ensartede regler, hvad enten man får oplysningerne pr. telefon eller pr. brev, men vi ser ikke nogen grund til, at det er telefonvæsenet, der skal tjene på det. De har i forvejen ret høje takster, og den fortjeneste, der er lagt op til, tror jeg bestemt vil ryge i telefonvæsenets lommer.

Det er også nævnt, at den afgiftsfritagelse, statsinstitutioner m.v. har, skal ophæves. Det kan vi heller ikke se lægger op til nogen som helst forenkling. Tværtimod – det bliver den ene offentlige kasse, der betaler til den anden offentlige kasse. Her må vi sige, at vi for en gangs skyld er enige med hr. Leif Hermann, der også påpeger dette.

Der er også tale om en afgift ved anmodning om berømmelse af domsforhandling, altså en ny afgift. Det handler ikke bare om forhøjelse af afgifter. Det er også nye afgifter, der pålægges befolkningen. Vi har her inden for de sidste år fået en lang række afgiftsforhøjelser. Justitsministeren har i et svar til Fremskridtspartiet

nævnt alle disse forhøjelser. Desværre er tallene ikke lagt sammen, og jeg har heller ikke fået det gjort. Men jeg kan nævne nummerpladeafgifter, parkeringsafgifter, køreprøvegebyrer, pasgebyrer osv. Alle disse afgifter, man gang på gang trækker ned over hovedet på befolkningen, betragter vi i Fremskridtspartiet som camouflerede skatteforhøjelser, og vi kan ikke gå ind for disse forhøjelser, uden at besparelserne øremærkes til andre fornuftige ting.

Elisabeth Arnold (RV):

Da Det radikale Venstres ordfører ikke kan være til stede her i salen i øjeblikket, skal jeg på hendes vegne sige, at vi i Det Radikale Venstre finder det fornuftigt at søge at forenkle retsvæsenets arbejde, bl.a. ved at nedbringe antallet af småsager ved domstolene, vel at mærke hvis dette kan ske uden skade for retssikkerheden.

Efter det forslag, vi her behandler, bliver det dyrere at anlægge småsager, og der vil være en større tilskyndelse for parterne til at forsøge at forlige sager uden om retten. Kan parterne nå til forlig i småsager uden domstolenes mellemkomst, er det på mange måder at foretrække. Mange sager berammes til domsforhandling, men det sker ikke sjældent, at parterne indgår forlig så kort tid forinden, at man ikke kan nå at beramme en anden sag til behandling den dag. Det giver tomgang i systemet og unødigt ventetid for de mennesker, der skal i retten med en sag. Når der skal betales en afgift på det tidspunkt, hvor man anmoder om, at en sag berammes til domsforhandling, tror vi, at mange vil indgå forlig i så god tid, at andre sager kan sættes på dagsordenen.

Forslaget indeholder endelig en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte et gebyr for at indhente tingbogsattester pr. telefon. Det er i øjeblikket et meget personalekrævende arbejde, fordi mange attester rutinemæssigt indkaldes. Når der skal betales et gebyr, håber og forventer vi, at man kun bestiller de attester, man reelt har brug for.

Alt i alt finder Det Radikale Venstre forslaget fornuftigt, og vi støtter det.

Nør Christensen (CD):

Jeg skal blot over for justitsministeren henvise til, hvad vi har sagt tidligere, og føje til, at det naturligvis var i juni måned sidste år. I mellemtiden er der sket det, at vi har haft en finanslov-

[Nør Christensen]

aftale, og vi anser altså også dette for finanslovstof. Vi fører ikke traditionel oppositionspolitik med ikke at ville hjælpe en betrængt regering med at skaffe midler til kassen, således at oppositionen kan få alle sine ønsker opfyldt. Vi vil naturligvis gerne være med til at hjælpe ministeren, så han får en let og pragtfuld hverdag i sit nye embede.

Vi må også sige til de partier, der allerede nu har talt om øremærkning af midler, at vi mener ikke, det er nogen særlig god skik på forhånd at binde en minister til at skulle gøre sådan og sådan, hver gang der skal skaffes midler. Det vil indskrænke ministerens muligheder for at klare sine opgaver på en fornuftig og hensigtsmæssig måde.

Det ville måske være en god idé, hvis ministeren kiggede lidt på de forskellige takster. Jeg skal ikke gå i detaljer med det, men jeg synes, der er nogle områder, som ministeren måske oven i købet kunne finde anledning til at drøfte f.eks. med Centrum-Demokraterne ved en passende lejlighed. Vi møder naturligvis gerne og villigt op til en sådan drøftelse, men vi synes, at ministeren er så ny i sit embede, at han skal have tid til at tænke lidt nærmere over det.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er som de fleste af ordførerne enige i, at det er helt naturligt, at afgifterne følger med udviklingen, og det er ikke sket. Men så kommer diskussionen om, hvor meget den enkelte borger selv skal betale.

Det er klart, at hver gang man henvender sig til en offentlig instans, koster det penge. Mange mennesker betragter offentlige ydelser som gratis ydelser, men det ved vi at de ikke er. De skal under en eller anden form betales, og så kan man diskutere, hvor meget det er rimeligt at folk selv skal betale. Men det er klart, at jo mere vi ønsker udført af det offentlige uden betaling, jo mere må vi af med i skatter.

Jeg synes, der er noget fornuftigt i at have en afgift på dette punkt, hvis det kan betyde, at man ikke får så mange sager, og vi mener derfor, det er et forslag, som må drøftes grundigt i udvalget. Jeg synes, at man generelt må se på det i en større sammenhæng.

Det bliver nok heller ikke noget problem, når den nye finanslov kommer, at finde ud af, hvilke steder vi mere skal til at betale selv mod så at skulle betale mindre i skat. Men det er jo en helt anden sag.

Vi tilsiger i hvert fald en positiv udvalgsbehandling.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg skal først takke de ordførere, som har givet tilslutning til dette forslag, og som har lovet at drøfte det i en positiv ånd. Jeg skal yderligere sige tak til hr. Nør Christensen, fordi han vil være med til at skabe en behagelig hverdag for mig. Jeg skal så til gengæld prøve at tænke hurtigt, sådan at jeg ikke kommer til at forsinke de drøftelser, vi skal have både i og eventuelt også uden for udvalget.

Jeg er naturligvis rede til i udvalget at drøfte de problemer, som er rejst her, men skal beklage, at ordførerne for Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Fremskridtspartiet er så betænkelige og så kritiske over for forslaget, som tilfældet er, for jeg tror faktisk, at de intentioner, der ligger i forslaget, om gennem de afgifter, der her foreslås, at øge muligheden for forlig mellem parterne, hvorved retsvæsenet aflastes, vil blive opfyldt.

Jeg synes, det er rimeligt med en regulering af disse afgiftssatser, som blev fastsat for en rækkes vedkommende i 1984, for andres vedkommende helt tilbage i 1981, og at man gør det på en sådan måde, at de får en styrende indvirkning på de parter, som søger civile retssager rejst.

Det tror jeg bl.a., fordi jeg ikke er enig med hr. Leif Hermann i, at mange sager forliges i byretten og der derfor ikke bliver tale om at betale en yderligere afgift. Det er da rigtigt, at mange sager forliges i byretten, ja, det er vel endda sådan, at det er de færreste af de sager, der rejses, der afsiges dom i, men en sådan forligsforhandling og forligsmægling finder jo først sted efter, at sagen er berammet, dvs. efter at retsafgiften er betalt, men ved det system, som man har foreslået her, tilskyndes parterne til, før retsvæsenet belastes med en sådan sag, at søge et forlig gennemført. Det er jo det, der er ideen i det, og jeg tror faktisk, at ordningen vil få virkning derved, at man, skal vi sige stimulerer advokaterne til selv i god tid at forlige sagen, så andre sager kan sættes på i byretten og man derved udnytter systemet bedre. Jeg vil, med hr. Leif Hermanns ord, sige, at jeg af denne grund anser forslaget for at være særdeles stuerent, fordi det i sig selv har en klar målsætning på dette område.

[Justitsministeren]

Jeg må også sige – og jeg var glad for, at fru Grethe Fenger Møller tog det op – at jeg ikke uden videre er enig i den betragtning – det være sagt til både hr. Leif Hermann og fru Jane Oksen – at det ikke er fornuftigt, at det offentlige også skal betale afgift. Rent principielt bør det være sådan, at det offentlige også betaler, når det belaster systemet. Men først og fremmest er det et led i den politik, som regeringen fører med henblik på at gøre den offentlige sektor så omkostningsbevidst som muligt. Det samme ræsonnement, som gælder for private søgsmål, gælder altså også, når man i offentlige institutioner, offentlige styrelser, ja, hvor som helst i det offentlige skal overveje, om man vil belaste retssystemet med en retssag. Konsekvensen skulle altså gerne være en styrkelse af omkostningsbevidstheden hos de offentlige myndigheder.

Jeg synes da, det må være helt rimeligt med brugerbetaling – det var fru Lissa Mathiasen, der brugte det ord – for tinglysningsoplysninger, specielt for at ligestille dem, der vil have tingbogsoplysningerne skriftligt, og dem, der – og det er mange – ønsker at få dem telefonisk.

Der er tinglysningskontorer, hvor op til 2 fuldtidsansatte ikke bestiller andet end at give tingbogsoplysninger, og det er en udmærket service, som der er mange der bruger, men de må så også betale for den. Det er typisk virksomheder, banker osv., der bruger denne service, og det er da ikke urimeligt, at de skal betale det samme beløb for den oplysning, de har brug for, som de ville komme af med, hvis de skulle indhente tingbogsoplysningerne skriftligt, hvad de jo stadig kan.

Jeg skal tilføje, at det også stadig vil være muligt for den enkelte at gå ind på et tinglysningskontor og gennemse tingbøgerne gratis. Det er kun, når man belaster systemet ved at bede om oplysninger, man skal betale, og det må være ganske rimeligt. Når man bruger telefonen, er det da, fordi tiden er til det, og der er da ingen grund til at have et større administrationssystem, når man har teknologien. Der er ikke tale om, at pengene, sådan som fru Jane Oksen var inde på det, vil gå i telefonselskabernes lommer. Det drejer sig simpelt hen om, at de opkræver dem og afleverer dem, og den nemmeste måde at registrere disse ting på er ved at udnytte den elektronik, som er i brug, når man henvender sig telefonisk til tinglysningskontoret.

Der blev fremført en del negative betragtninger af nogle ordførere, men jeg håber, at når vi får talt tingene igennem, er der mulighed for at nå til en forståelse i hvert tilfælde på de områder, hvor jeg mener, der har været klare misforståelser. Jeg takker for de tilkendegivelser om tilslutning til forslaget, som er kommet her under debatten.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det kan måske være meget rigtigt, at disse afgifter vil have en styrende indvirkning på forligstilbøjeligheden, sådan som justitsministeren var inde på det, men da dette trods alt drejer sig om retsplejen, ville det så ikke være mere ærligt at ændre retsplejeloven og give dommeren nogle beføjelser, således at han måske kunne styre den forligstilbøjelighed, som ministeren nu med en tredjedel af gebyret vil fremtvinge?

Jeg er ikke sikker på, at man får andet ud af dette, end irritation og så selvfølgelig penge i statskassen, og det havde vel været ærligere at kigge på retsplejeloven.

Må jeg så lige sige, når ministeren taler om, at det er udmærket, at offentlige myndigheder nu ikke længere er fritaget for gebyrbetaling, fordi det styrker omkostningsbevidstheden, at jeg går ud fra, at når offentlige myndigheder henvender sig til retsvæsenet, gør de det, fordi det er nødvendigt. Hvad enten det drejer sig om tingbogsoplysninger eller anlæggelse af retssager, er det selvfølgelig, fordi man har behov for det. Det er jo ikke således, at offentlige myndigheder sidder og spekulerer på, hvad de skal få tiden til at gå med, og så er der en, der siger til en anden: Tag lige og tag en tingbogsoplysning på matrikel nr. ditten og datten, for det er jo ganske gratis. Det er ikke sådan, offentlige myndigheder arbejder. Jeg ved ikke rigtig, hvad ministeren forestiller sig, men det er i hvert fald ikke efter mit kendskab til den offentlige forvaltning sådan, den er skruet sammen.

Endelig vil jeg sige, at de telefoniske tingbogsoplysninger afviste jeg ikke at man kunne lægge et gebyr på, men jeg tvivler på, at det får den virkning, som ministeren snakker om, i forklingsmæssig henseende. Dertil kommer så, at man må forvente, at det personlige fremmøde på tinglysningskontoret vil blive større for at spare dette gebyr, hvilket igen vil betyde, at en

[Leif Hermann]

lang række tinglysningskontorer må afsætte nogle flere kvadratetre, for at folk kan være der, mens de finder rundt i disse tingbøger, som ikke er ganske nemme at gå til. Vejledningen, når man personlig møder op på et tinglysningskontor, er jo ikke ganske uvæsentlig, og der vil så gå tid fra de mennesker, som ellers skulle spare tid.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Nu var jeg slet ikke i min ordførertale inde på diskussionen om telefonoplysninger fra tinglysningskontorerne, men erkendt: jeg tror egentlig, der kunne rejses mange interessante spørgsmål til den ende.

Det, jeg imidlertid hæftede mig ved, og som jeg godt vil stille spørgsmål om én gang til, er den merindtægt, som regeringen med dette forslag føler sig foranlediget til at opkræve hos tilfældige mennesker. Jeg hæftede mig ved, at ministeren mener, at det i sig selv skulle give en forenkling at kræve mere op, end den almindelige pris- og lønudvikling giver anledning til.

Jeg må indrømme, jeg har svært ved at se, hvad der skulle animere mennesker til at holde sig væk, hvis de i øvrigt mener, at en sag er berettiget. Hvad skulle give forenklingen, medmindre ministeren mener, at folk af økonomiske årsager holder sig væk? Det kan – erkendt – give en forenkling, men jeg synes ikke, det er ad den vej, vi netop af hensyn til retssikkerheden bør ønske os en forenkling.

Det andet, jeg hæftede mig ved, med hensyn til merindtægten på de ca. 130 mio. kr., som regeringen her ønsker at få, var, hvad disse penge skal bruges til. Jeg fik ikke noget svar fra ministeren, så jeg vil godt spørge igen, for jeg tror, det må være en forglemmelse: Er det meningen, at pengene skal bruges til at hjælpe lidt på en slunken statskasse, eller er der allerede på nuværende tidspunkt planer for anvendelsen af disse midler?

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Lissa Mathiasen og hr. Leif Hermann, at efter at de har holdt de taler, som de netop har holdt, må jeg erkende, at de har så små sko på, at vi andre kan notere, at der ikke skal bruges så mange kvadratmeter mere.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg skal svare ganske kort, specielt på de spørgsmål, som fru Lissa Mathiasen stillede, og dermed kommenterer jeg formodentlig også hr. Leif Hermanns bemærkninger.

Det, der er kernen i dette, er jo, at parterne – og det vil jo i langt de fleste tilfælde sige deres advokater – gennem denne afgift tilskyndes til at få en forligsordning og undgå at rejse sag for ikke at belaste deres klienter med en afgift, som kan undgås. Men det, der gør, at jeg er særlig glad for, at dette spørgsmål blev rejst, er, at det kan give mig anledning til nogle bemærkninger om de økonomiske aspekter, som fru Lissa Mathiasen taler om.

For det første er det vigtigt, at dette forslag sammenholdes med de forbedringer i mulighederne for at få fri proces, som blev vedtaget i 1988, for derved kan en del af de økonomiske bekymringer, som fru Lissa Mathiasen nærer, afvises.

For det andet er jeg lidt ked af udtrykket »tilfældige mennesker, som får denne afgift væltet over på sig«, for sagen er jo den, at det bliver den, der taber sagen, der kommer til at betale, og ikke den, som måtte vinde den. Den, der dømmes, vil jo i almindelighed også blive pålagt at udrede sagens omkostninger, derunder modpartens afgift til retsvæsenet, således at det ikke i den forstand bliver en belastning for alle, der søger rettsens hjælp, men kun for dem, der taber sagerne.

Det med merindtægterne undlod jeg at svare på, fordi det er klart, at disse merindtægter indgår i det almindelige statsbudget. Vores budgetteringer og vores rammesystemer er jo tilrettelagt sådan, at pengene går ind på sædvanlig måde som en statsindtægt.

Jeg lagde mærke til, at fru Lissa Mathiasen med stor omhu talte om 130 mio. kr., men jeg synes, man skal dele det tal op i to: De 40 mio. kr., som er en ren og skær brugerbetaling for en service, som udføres på tinglysningskontorerne, og så de ca. 90 mio. kr., som kommer ind under forudsætning af, at sagsmængden ikke falder. Jeg regner imidlertid med, at dette provenu bliver mindre, for jeg tror på, at sagsmængden vil falde, og så bliver provenuet tilsvarende mindre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget. (Ændringer vedrørende partianmeldelse og brevstemmeregler).

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 11/1 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Indenrigsministeren kommer med forslag om 3 ændringer til folketingsvalgloven, dels en vedrørende tilforordnede, når der skal afgives brevstemmer på plejehjem og i private hjem, dels en vedrørende brevstemmer og dels en vedrørende reglerne for opstilling og anmeldelse af nye partier.

Vi er i Socialdemokratiet enige med ministeren i, at de nugældende regler ikke er gode nok, og det kan ikke komme bag på ham, fordi jeg ved tidligere debatter her i Tinget, har gjort rede for, at vi har den holdning.

Selvfølgelig skal nye partier have mulighed for at blive opstillingsberettigede og repræsenteret i Folketinget, men det er lige så klart og rimeligt, at der må være en vis opbakning bag de nye partier, for at de kan blive opstillingsberettigede, at de har en tilslutning, der er mærkbar, og erfaringerne har jo vist, at det har de ikke haft i en lang række tilfælde. Hvis vi tager folketingsvalget i 1987 som eksempel, var der 4 partier, der ikke opnåede så mange stemmer, som der krævedes af underskrifter for at blive opstillingsberettiget; der var endda 2 partier, der fik under 2.000 stemmer, og der kræves ca. 20.000 underskrifter for at blive opstillingsbe-

rettiget. Dette viser, at de nuværende regler ikke er hensigtsmæssige og rimelige, og derfor er det nødvendigt, at vi finder nogle nye regler for anmeldelse af nye partier, således at vi opnår et rimeligt forhold mellem underskrifter og det antal vælgere, der støtter partiet. Disse regler må udformes på en sådan måde, at der er en reel garanti for, at der er opbakning bag et nyt parti, der stiller op til et folketingsvalg.

Der er flere måder at gribe denne sag an på, og ministerens forslag er en af mulighederne, men der er en lang række andre måder at gøre disse ting på.

Socialdemokratiet vil under udvalgsarbejdet arbejde positivt på at finde den bedst mulige løsning og en løsning, der selvfølgelig har opbakning af et flertal af partier her i Folketinget. Vi håber, at ministeren vil anlægge den samme positive holdning med henblik på at finde den helt rigtige løsning på dette problem, for vi skal have fundet andre regler end dem, der gælder i dag.

Vi går altså ind til udvalgsarbejdet med henblik på at finde den bedst mulige løsning på dette problem.

Flemming Jensen (KF):

Det er jo ikke så farlig længe siden, vi sidst ændrede folketingsvalgloven, men vi er enig med ministeren i, at der er rimelighed i at foretage yderligere nogle ændringer.

Erfaringerne har jo vist, at fremgangsmåden med indsamling af underskrifter på ingen måde giver garanti for, at man reelt ønsker det pågældende parti repræsenteret, og endnu vigtigere: en væsentlig del af de underskrivende – det har tallene jo vist – kunne ikke drømme om selv at stemme på det pågældende parti.

Det er ikke udemokratisk – det har jeg før set at Venstres Ungdom har sagt – at man på bedst mulig måde sikrer, at der er en rimelig tilslutning blandt vælgerne, og det er lige så klart, at den nugældende regel om 1/175 af stemmer afgivet ved sidste folketingsvalg ikke i sig selv garanterer, at der er ønske om, at det pågældende parti skal repræsenteres her i huset.

Vi vil finde det rimeligt, som ministeren foreslår det, at vælgerne skal foretage en aktiv handling. Der er jo ikke reelt tale om, at der stilles store, nye krav, men blot om, at den pågældende bekræfter sin indstilling.